

Center for
Voldtægtsofre

Årsrapport 2004

H:S
Rigshospitalet
Hovedstadens Sygehusfællesskab

Bidragydere til rapporten

Overlæge Katrine Sidenius (KS)
Læge, ph.d. Malene Hilden (MH)
Læge, ph.d. studerende Astrid Bøgh (AB)
Psykolog, ph.d. studerende Annalise Rust (AR)
Psykolog Anitta Guldborg (AG)
Socialrådgiver Thomas Haansbæk (TH)
Socialrådgiver Kristina Uddin (KU)
Klinisk sygeplejevejleder Hanne B.
Nielsen (HN)
Formidlings- og undervisningskonsulent
Karin Sten Madsen (KSM)
Sekretær Susanne Yun Kragh (SYK)
Klinik/chefpsykolog Svend Aage
Madsen (SAM)

Redaktion:

Katrine Sidenius og Karin Sten Madsen

Udgiver: Center for Voldtægtsofre,

Rigshospitalet

Dato: 16. december 2005

ISBN: 87-988739-8-9

Tak til følgende fonde, der har ydet støtte til centrets forskning:

Bikubenfonden, Aase og Ejnar Danielsens Fond, Thorvald Madsens Legat, Sygekassernes Helsefond, Velux Fonden, FIGO fonden, Egmont Fonden, Det Kriminalpræventive Råd, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration og OAK Foundation.

Indholdsfortegnelse

Forord.....	1
Henvendelser til Center for Voldtægtsofre	2
Kvindernes vej til centret	5
Det seksuelle overgreb	6
Undersøgelse og behandling i centret	11
Forskning 2004-2005	13
Centrets eksterne undervisning og arrangementer	17
Publikationer	18
Udadrettede aktiviteter	25
Personale i Center for Voldtægtsofre i 2004.....	27

Forord

Center for Voldtægtsofre blev i 2004 en permanent funktion på Rigshospitalet. Centret er fysisk placeret i gynækologien og er et samarbejde mellem Gynækologisk Klinik og Klinik for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning.

Centret modtager økonomisk støtte fra satspuljemidler via Sundhedsministeriet.

Med denne årsrapport kan Center for Voldtægtsofre fejre sine første fem år , og vi kan konstatere, at vi i 2004 fik flere henvendelser end de foregående år, og at den stigende tendens ser ud til at være fortsat i 2005.

Den foreliggende rapport redegør for omfang og indhold i henvendelser, for omstændigheder ved overgrebene og for ydelser fra centret. Rapporten gør ligeledes rede for igangværende, afsluttet og fremtidig forskning på centret og for centrets udadrettede virksomhed, herunder undervisning.

Vi håber at denne og de foregående årsrapporter giver et godt indblik i de mange aktiviteter, centret er involveret i både i det kliniske arbejde og i forhold til forskning, udvikling og formidling.

December 2005

Klinikchef Lene Lundvall, Gynækologisk Klinik

Klinikchef Svend Aage Madsen, Klinik for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning

Henvendelser til Center for Voldtægtsofre

Centrets primære målgruppe omfatter personer, som har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg inden for 72 timer. Nogle henvendelser omfatter dog ikke akutte voldtægter eller voldtægtsforsøg.

I 2004 modtog centret 289 nye henvendelser. Blandt henvendelserne var 5 mænd, de øvrige var kvinder.

I tabel 1 ses hvilke problemstillinger, henvendelserne omfattede.

<i>Henvendelsesårsager</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Voldtægt/-forsøg inden for 14 dage	256	88,6	85,7
Voldtægt/-forsøg over 14 dage siden	15	5,2	5,7
Andet (f.eks incest, samlivsvold)	18	6,2	8,6
I alt	289	100,0	100,0

Tabel 1

Af de 289 henvendelser i 2004 havde 93,8% (267 kvinder og 4 mænd) været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg. I det følgende vil vi udelukkende beskrive forhold vedrørende de 267 kvinder.

Aldersfordeling

<i>Kvindernes alder</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
12-14	20	7,5	9,1
15-19	78	29,2	30,8
20-24	68	25,5	22,6
25-29	37	13,9	13,7
30-34	21	7,9	7,8
35-39	14	5,2	6,9
40-44	11	4,1	4,1
45-49	11	4,1	2,0
>50	7	2,6	3,0
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 2

Centret undersøger personer fra 12 år. I 2004 var den yngste 13 år og den ældste 82 år. I alt kom 24% af henvendelserne fra piger under 18 år.

Bopæl

Som det ses af tabel 3, kom kvinderne overvejende fra Hovedstadsregionen, det vil sige Københavns og Frederiksberg kommune samt Københavns, Frederiksberg og Roskilde amt (i alt 84,5%).

	2004		2001-2003
	Antal	%	%
H:S*	109	40,8	39,1
Københavns amt	65	24,3	23,2
Frederiksberg amt	30	11,2	15,2
Roskilde amt	22	8,2	7,1
Storstrøms amt	12	4,5	3,8
Vestsjællands amt	15	5,6	5,0
Amter i Danmark i øvrigt	6	2,3	2,4
Udlandet	3	1,1	2,2
Uden bopæl/uoplyst	5	1,9	2,0
I alt	267	100,0	100,0

*H:S omfatter Københavns og Frederiksberg kommune

Tabel 3

Erhvervsmæssig beskæftigelse

Tabellen viser, at gruppen, der hyppigst henvender sig, er kvinder under uddannelse (over 44,6%).

	2004		2001-2003
	Antal	%	%
Selvstændig	7	2,6	0,8
Faglært arbejder	7	2,6	2,5
Ufaglært arbejder	26	9,7	9,4
Funktionær, tjenestemand	19	7,1	5,2
Lærling/elev	12	4,5	6,0
Studerende	40	15,0	13,0
Skoleelev	67	25,1	25,0
På overførselsindkomst	67	25,1	26,8
Andet	17	6,4	7,8
Uoplyst	5	1,9	3,5
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 4

Civil status

<i>Ægteskabelig stilling</i>	2004		2001-2003	
	<i>Antal</i>	%	%	%
Gift	8	3,0	6,1	
Separeret	6	2,2	2,7	
Fraskilt	22	8,2	7,8	
Enke	2	0,7	1,4	
Ugift	224	83,9	79,7	
Uoplyst	5	1,9	2,2	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 5

Af tabel 5 fremgår, at langt den overvejende del af kvinderne var ugifte, hvilket delvist afspejler aldersfordelingen (jf. tabel 2).

Samlevsforhold

Ser vi på samlevsforhold, var 3% af kvinderne gift (tabel 5), mens 9,7% var samlevende (tabel 6). Således levede i alt 12,7% af kvinderne i faste parforhold.

<i>Fast samlevende</i>	2004		2001-2003	
	<i>Antal</i>	%	%	%
Ja	26	9,7	8,9	
Nej	233	87,3	84,3	
Uoplyst	8	3,0	6,8	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 6

Kvindernes herkomst

<i>Kvindernes oprindelsesland¹</i>	2004		2001-2003	
	<i>Antal</i>	%	%	%
Danmark	207	77,5	78,5	
Grønland	7	2,6	3,1	
Færøerne	1	0,4	0,9	
Adoptivbarn	4	1,5	1,3	
Turist	4	1,5	1,9	
Indvandrere/efterkommer – mere udviklet land	13	4,9	5,2	
Indvandrere/efterkommer – mindre udviklet land	30	11,2	8,9	
Uoplyst	1	0,4	0,2	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 7

Det fremgår, at andelen af kvinder med oprindelse uden for Danmark har været næsten uændret fra tidligere år².

¹ Her benyttes FN's definition fra 1994 hvor mere udviklede lande omfatter alle europæiske lande, ekskl. Tyrkiet, Cypern, Aserbajdsjan, Usbekistan, Kasakhstan, Turkmenistan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Georgien og Armenien. Desuden indgår landene USA, Canada, Japan, Australien og New Zealand. Mindre udviklede lande omfatter alle øvrige lande (FN: World Population Prospects, 1994).

Anmeldelse til politiet

Centret undersøger og behandler kvinder og mænd udsat for seksuelle overgreb uafhængigt af, om overgrebet anmeldes til politiet.

Anmeldt til politiet	2004		2001-2003	
	Antal	%	%	%
Inden ankomst til centret	146	54,7	59,3	
Under ophold på centret	19	7,1	7,0	
Efter ophold, inden 1 måned	12	4,5	2,8	
Overvejer eller ønsker ikke at anmelde	76	28,5	26,8	
Forsøgt anmeldt, men afvist	3	1,1	2,4	
Andet	11	4,1	1,4	
Uoplyst	-	-	0,3	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 8

Omkring 66,3% af kvinderne politianmeldte overgrebet. 16,5% gav udtryk for, at de ikke ønskede at anmelde, mens 11,7% ville overveje anmeldelse. Hvorvidt dette fandt sted senere end en måned efter henvendelsen, foreligger der ingen registrerede oplysninger om³.

Kvindernes vej til centret

Som det ses af tabel 9, ankom ca. halvdelen af kvinderne til centret med politiet, mens omkring 25% tog direkte kontakt. Andre blev henvist fra skadestuer, sygehuse, ungdomspensioner, institutioner m.m.

Henvisning	2004		2001-2003	
	Antal	%	%	%
Tog selv kontakt	68	25,5	18,2	
Politi	129	48,3	53,4	
Praktiserende læge	11	4,1	2,5	
Skadestue	21	7,9	10,2	
Andet sygehus	8	3,0	6,1	
Krisecenter	13	4,9	1,6	
Andet	17	6,4	7,4	
Uoplyst	-	-	0,6	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 9

² Centrets årsrapport 2001 tematiserer voldtægt og herkomst. Se også www.loftsloret.dk.

³ Centrets årsrapport 2002 tematiserer voldtægter, der ikke anmeldes.

Ankomsttidspunkt

<i>Ankomsttidspunkt</i>	<i>2004</i>		<i>2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Klokken 08:00 – 16:00	155	58,1	51,5
Klokken 16:00 – 24:00	67	25,1	29,0
Klokken 24:00 – 08:00	45	16,8	19,5
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 10

Ca. 50% af henvendelserne fandt sted i aften- og nattetimerne. I alt 94 kvinder (35,2%) henvendte sig i weekenden (fredag fra kl. 16 til mandag kl. 08) og på helligdage.

Det seksuelle overgreb

I det følgende fremlægges omstændighederne ved de 267 voldtægter og voldtægtsforsøg, der førte til henvendelse til Center for Voldtægtsofre.

Gerningsstedet

<i>Gerningsstedets geografiske placering</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
København, indre by	18	6,7	6,3
København, Østerbro	12	4,5	3,9
København, Vesterbro	7	2,6	3,8
København, Nørrebro	23	8,6	7,1
København, Frederiksberg	8	3,0	3,8
København, Amager	17	6,4	6,9
København, andet/uspecifik	28	10,5	8,0
Københavns Amt	56	21,0	20,4
Frederiksborg Amt	26	9,7	14,0
Roskilde Amt	22	8,2	6,8
Storstrøms Amt	10	3,8	3,4
Vestsjællands Amt	12	4,5	4,9
Øvrige danske amter	12	4,5	0,9
Udlandet	11	4,1	3,9
Andet/uoplyst	5	1,9	5,9
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 11

Sammenholdes tabel 11 med tabel 3 ser man, at der er et stort sammenfald mellem bopæls og gerningsstedets geografiske placering.

Stedet, hvor voldtægten eller voldtægtsforsøget fandt sted, er vist i tabel 12.

<i>Gerningssted</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Bolig: Egen	56	21,0	20,6
Bolig: Gerningsmandens	76	28,5	24,3
Bolig: Anden	27	10,1	6,9
I gården, trappeopgang til beboelse	13	4,9	2,8
Arbejdsplads, skole, institution	7	2,6	2,8
Transportområde, offentligt transportmiddel	4	1,5	2,4
Butik, hotel, bar, restaurant, diskotek	9	3,3	6,1
Andet, indendørs	7	2,6	2,8
Udendørs	62	23,2	26,7
Andet	-	-	2,4
Kvinden husker ikke stedet	5	1,9	1,6
Uoplyst	1	0,4	0,6
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 12

Af tabel 12 fremgår, at 21% af overgrebene foregik i kvindens eget hjem. I alt foregik 60% af overgrebene i et privat hjem. Omkring 25% af overgrebene foregik udendørs.

Alkoholindtag

<i>Kvindernes alkoholindtag i timerne inden hændelsen</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Intet	105	39,3	32,7
Under 5 genstande	51	19,1	21,7
Flere end 5 genstande	72	27,0	28,6
Indtag medførende hukommelsestab	22	8,2	7,8
Uoplyst	17	6,4	9,3
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 13

54,3% af kvinderne havde drukket alkohol i timerne inden overgrebet. Ca. 35% havde drukket over 5 genstande og angav at have været synligt berusede eller berusede i en sådan grad, at de ikke huskede dele af eller hele hændelsen.

39 kvinder (14,6%) havde mistanke om, at de var blevet bedøvet, ved at der var kommet et stof i deres drink.

Relation til gerningsmanden

Kvindens relation til gerningsmanden⁴	2004		2001-2003	
	Antal	%	%	%
Nuværende kæreste, samlever, ægte mand	5	1,9	3,8	
Ekskæreste, ekssamlever, eksmand	25	9,4	9,2	
Familie	4	1,5	3,7	
Arbejds-, skole-, studiekammerat	6	2,2	2,8	
Bekendt: Kendt > 24 timer	80	30,0	24,5	
Chef, lærer	3	1,1	0,5	
Andet autoritetsforhold	2	0,7	1,9	
Behandler, plejer	-	-	0,6	
Taxachauffør	5	1,9	1,4	
Tilfældig: Kendt < 24 timer	62	23,2	21,2	
Fremmed: Ukendt	56	21,0	27,6	
Andet	9	3,4	0,5	
Uoplyst	10	3,7	2,3	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 14

Som det fremgår af tabel 14, blev 56 kvinder (21%) voldtaget eller forsøgt voldtaget af en ukendt mand. Knap 45% havde et længerevarende bekendtskab med gerningsmanden, mens 27% havde et korterevarende kendskab til gerningsmanden.

Antal gerningsmænd tilstede ved overgrebet

Antal gerningsmænd tilstede	2004		2001-2003	
	Antal overgreb	%	%	%
1 gerningsmand	231	86,5	81,5	
2 gerningsmænd	15	5,6	9,7	
3 eller flere gerningsmænd	7	2,6	6,9	
Uoplyst	-	-	1,9	
I alt	267	100,0	100,0	

Tabel 15

Ved 22 overgreb (8,2%) var der mere end én gerningsmand til stede, men kun i 8 tilfælde gennemførte mere end én gerningsmand indtrængning i kvinden. I de resterende tilfælde holdt nogle f.eks. vagt, optrådte som chauffør eller fastholdt kvinden uden selv at have fysisk seksuel kontakt med hende.

⁴ Hvor der er tale om voldtægt med flere gerningsmænd tilstede, er det den mest aktive gerningsmand, der er anført.

Overgrebets seksuelle karakter

I de følgende to tabeller kan man se karakteren af de overgreb, kvinderne har været udsat for.

Indtrængning	2004		2001-2003
	Antal	%	%
Indtrængning	186	69,7	73,1
Ingen indtrængning/usikkert/uoplyst	81	30,3	26,6
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 16

Legemsåbning	2004		2001-2003
	Antal	%	%
Skede	167	62,5	65,3
Mund	34	12,7	14,3
Endetarm	30	11,2	11,8

Tabel 16a

Som det fremgår af tabel 16, havde 186 kvinder været udsat for indtrængning. Der er i langt de fleste tilfælde tale om indtrængning i skeden. I 34 tilfælde (12,7%) drejede det sig om indtrængning i munden. I 30 tilfælde (11,2%) var der indtrængning i endetarmen. En del kvinder havde været udsat for indtrængning i flere legemsåbninger.

Anvendt fysisk vold og fysiske skader

De følgende tabeller viser omfanget af anvendt vold i forbindelse med det seksuelle overgreb, karakteren af den fysiske vold og fysiske skader forårsaget af vold.

Kvinden udsat for fysisk vold	2004		2001-2003
	Antal	%	%
Ja	174	65,2	68,8
Nej	61	22,8	20,4
Husker intet	24	9,0	7,2
Uoplyst	8	3,0	3,6
I alt	267	100,0	100,0

Tabel 17

Karakteren af fysisk vold⁵	2004		2001-2003	
	Antal	%	%	%
Fastholdt	140	52,4	58,4	
Bundet	3	1,1	1,3	
Nevet, kradset	14	5,2	3,9	
Slag med flad hånd/ knytnæve/ genstand	61	22,8	22,3	
Spark	11	4,1	2,8	
Snit, stik, bid	12	4,5	4,6	
Fremmedlegeme i legemsåbning	6	2,2	1,6	
Kvælningsforsøg	26	9,7	6,1	
Termisk, elektrisk, kemisk vold	1	0,4	0,6	
Skubbet, hevet, trukket, væltet	39	14,6	-	
Andet	4	1,5	14,8	
Kvinden husker intet/uoplyst	32	12,0	10,8	
Ingen fysisk vold	61	22,8	20,4	

Tabel 17a

I knap en fjerdedel af sagerne, havde der ikke været fysisk vold udover overgrebet.

Skader på huden	2004		2001-2003	
	Antal	%	%	%
Punktformede blødninger	21	7,9	9,3	
Fladeformede blødninger	71	26,6	27,8	
Store blodansamlinger/ kvæstelser ved intakt hud	21	7,9	6,9	
Snit-, stik- og bidsår	5	1,9	4,9	
Kvæstningssår	12	4,5	7,2	
Punktformede blødninger efter kvælning	1	0,4	0,6	
Hudafskrabninger	75	28,1	-	
Andet	5	1,9	11,1	
Ingen skader på huden	126	47,2	46,5	

Tabel 18

Hos 52,8% sås der en eller flere skader på huden, mens der hos 47,2% ikke kunne konstateres skader på huden.

Andre skader

2 kvinder havde fået knoglebrud, 1 havde fået tandskade, 1 havde fået skade på de indre organer, 2 havde fået hjernerystelse, 3 havde fået læsioner i hovedet og 8 havde trykømheden uden nogen synlige skader.

⁵ En kvinde kan have været udsat for flere typer af vold.

Undersøgelse og behandling i centret

195 kvinder (73%) fik foretaget en retsmedicinsk undersøgelse. Heraf blev 132 undersøgelser foretaget af retsmedicinere (67,7%), mens gynækologer forestod 63 (32,3%) af de retsmedicinske undersøgelser.

Gynækologisk/medicinsk undersøgelse og behandling

Alle kvinder fik ved første henvendelse optaget journal og blev tilbudt undersøgelse og behandling af en kvindelig gynækolog.

205 kvinder (76,8%) fik foretaget podning fra livmoderhalsen og urinrøret til undersøgelse for seksuelt overførte sygdomme. Der blev fundet klamydia hos 6% af disse kvinder og andre bakterier og svampe hos 12%. Det er sandsynligt, at en del af kvinderne er blevet smittet inden det aktuelle overgreb.

I tabel 19 ses hvilke former for forebyggende medicinsk behandling, der blev tilbudt og taget imod.

<i>Forebyggende medicinsk behandling</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>	
	<i>Antal</i>	<i>%</i>		<i>%</i>
Nødprævention	82	30,7		33,8
Antibiotika	181	67,8		66,9
Hepatitis B vaccine	36	13,5		13,3
HIV behandling	2	0,7		1,1
Tetanus vaccine + immunglobulin	3	1,1		1,1
Anden profylaktisk behandling	4	1,5		3,8
Ingen profylaktisk medicin	81	30,3		28,9
Uoplyst	-	-		0,5

Tabel 19

Alle kvinder, der havde risiko for at være blevet gravide ved overgrebet, har fået tilbud om nødprævention (1,5 mg Levonorgestrel som engangsdosis). Hvor gerningsmandens penis har været i berøring med kvindens slimhinde i skede, mund og/eller endetarm, er antibiotika (1 gram Azithromycin) blevet tilbudt som forebyggelse mod klamydia.

Centret anbefaler gynækologisk kontrol til de kvinder, der skønnes at have behov for dette. Første kontrol finder sted ca. 2 dage efter den første henvendelse. Anden kontrol finder sted efter 14 dage. 151 kvinder (56,6%) benyttede dette tilbud. Ved anden kontrol foretages fornyede podninger for seksuelt overførte sygdomme samt graviditetstest.

25 kvinder (9,4%) bosiddende i Frederiksborg amt, blev efter den akutte undersøgelse og behandling henvist til Klinik for Voldtægtsofre i Hillerød.

16 børn under 15 år (6%) blev henvist til videre undersøgelse og behandling i Team for Seksuelt Misbrugte Børn på Rigshospitalet.

Psykologbehandling

I alt 123 kvinder (46,1%) modtog psykologhjælp i centret efter overgrebet. Dette afspejler dog ikke behovet for støtte og behandling efter et seksuelt overgreb, idet en del af kvinderne blev henvist til psykolog eller andet tilbud om støtte uden for centret, ofte i nærheden af deres bopæl, jf. tabel 20. Nogle kvinder var allerede ved henvendelsen til centret i psykologisk behandling i andet regi. Piger under 15 år blev henvist til Team for Seksuelt Misbrugte Børn.

Socialrådgivning

Socialrådgiverens arbejde foregår ved personlige samtaler med de kvinder, der har været udsat for et seksuelt overgreb, men også ved telefonisk kontakt uden et egentligt personligt møde.

I alt 23 kvinder (8,6%) havde personlig kontakt med centrets socialrådgiver, mens 59 kvinder (19,1%) havde telefonisk kontakt med socialrådgiveren.

Henvisning til andre instanser

En del af centrets funktion er at henvise kvinderne til støtte og behandling uden for centret, når dette af geografiske eller andre grunde er mest hensigtsmæssigt. I alt blev 112 kvinder viderehenvist til opfølgende behandling et eller flere steder uden for centret. Tabel 20 viser hvortil henvisninger skete.

<i>Institution/ funktion</i>	<i>2004</i>		<i>2001-2003</i>
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Teamet for seksuelt misbrugte børn	16	6,0	8,3
Klinik for Voldtægtsofre, Frederiksborg Amt	25	9,4	6,0
De sociale myndigheder	47	17,6	11,9
Privatpraktiserende psykolog	8	3,0	4,6
Psykiater	2	0,7	1,3
Andet (praktiserende læge, andet sygehus, ungdomspension mm.)	52	19,5	17,4

Tabel 20

Udvikling i antallet af henvendelser

Som afslutning bringes tabel 21, hvoraf man kan se udviklingen af henvendelser til Center for Voldtægtsofre i perioden 2000-2004.

<i>Køn</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>I alt</i>	
	<i>01.03 - 31.12</i>					<i>Antal</i>	<i>%</i>
Mænd	2	1	2	4	5	14	1,2
Kvinder	156	234	211	253	284	1138	98,8
I alt	158	235	213	257	289	1152	100,0

Tabel 21

Forskning 2004-2005

Center for Voldtægtsofre har tilknyttet en videnscenterfunktion.

Videnscentrets medicinske forskning udføres primært af de fast tilknyttede læger (den lægelige konsulent, ph.d. studerende og overlæge) og den kliniske sygeplejevejleder. Læger og sygeplejeforskere indgår i forskningsenheden tilknyttet Gynækologisk Klinik, som arrangerer forskningsdage, hvor gynækologer og obstetrikere samt tilknyttede afdelinger deltager.

Videnscentrets psykosociale forskning udføres primært af de fast tilknyttede psykologer og socialrådgivere, som indgår i Psykologisk og Psykosocial Forskningsenhed i Juliane Marie Centret, Rigshospitalet. Forskningsenheden forestår forskeruddannelse, medvirken ved udformning af forskningsprojekter, vejledning, fundraising, forskerseminarer mv. Heri indgår bl.a. psykologiske og psykosociale forskere fra Center for Voldtægtsofre, Team for Seksuelt Misbrugte Børn, Projekt JANUS "Behandling og støtte til 12-18-årige som har vist seksuelt krænkende adfærd" under Socialministeriet og øvrige forskere fra Enhed for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning.

Videnscenterfunktionen er udmøntet i en række forskningsprojekter, der er beskrevet kort nedenfor.

Igangværende projekter

Seksuelle overgreb på kvinder i Danmark – helbredsmæssige og seksuelle konsekvenser

Ph.D.-projekt indskrevet på Københavns Universitet.

Formål: Udforskning af helbredsmæssige og seksuelle konsekvenser efter voldtægt, og undersøgelse af hvilken indflydelse den tværfaglige behandling og rådgivning i Center for Voldtægtsofre har på de helbredsproblemer, der følger efter et seksuelt overgreb, samt hvilken betydning politianmeldelse af et seksuelt overgreb har på offerets efterfølgende helbred. Støttes af Thorvald Madsens Legat.

Seksuelle overførte sygdomme – undersøgelse, forebyggelse og behandling

Formål: Gennemgang af rutiner for undersøgelse, forebyggelse og behandling af seksuelt overførte sygdomme som resultat af voldtægt, især infektioner forårsaget af klamydia, gonorré, hepatitis B og HIV.

Nødprævention – tilbud, accept og effektivitet

Formål: At beskrive rutinerne for undersøgelse og forebyggelse af graviditet som resultat af voldtægt, tilbuddet om nødprævention samt accepten af dette tilbud. Data: Kvinder der henvendte sig til Center for Voldtægtsofre i perioden 1. jan. 2001 til 31. dec. 2004.

Psykologiske eftervirkninger af voldtægt, behandlingsmetoder, karakteristika af betydning for offerskabelse og helingsproces

Ph.D.-projekt indskrevet på Københavns Universitet. Formålet er at undersøge og beskrive:

1. Psykologiske eftervirkninger på kort og længere sigt
2. Psykologiske interventioner
3. Variable af betydning for reaktionsmønster og terapeutisk forløb: Overgrebets art, personlige faktorer, kontakt med retssystemet, påvirkninger af det sociale netværk mm.

Støttes af H:S's forskningsfond.

Psykologisk gruppebehandling af voldtægts ofre/ seksuelt misbrugte børn i alderen 13-16 år

Formålet er at:

1. afdække teenagevoldtægter i et udviklingspsykologisk perspektiv
2. udvikle egnede psykologiske behandlingsmetoder
3. belyse risikofaktorer og mulige profylaktiske tiltag.

Projektet udføres i samarbejde med Team for Seksuelt Misbrugte Børn på Rigshospitalet.

Støttes af Velux Fonden, Sygekassernes Helsefond, Egmont Fonden og Det Kriminalpræventive Råd.

Hvad adskiller voldtægt mod unge/børn fra seksuelt misbrug af børn?

Formål: At udvikle definitioner på og afgrænsninger af henholdsvis seksuelt misbrug af unge/børn og voldtægt/seksuelle overgreb.

Et samarbejde mellem Team for Seksuelt Misbrugte Børn, Projekt Janus og Center for Voldtægts ofre.

Perspektiver på dagliglivets betydninger efter voldtægt/voldtægtsforsøg

Formål: Gennem analyse af psykologens psykoterapeutiske arbejde, vil de psykosociale konsekvenser af overgrebene blive belyst. Projektet er et samarbejde med Roskilde Universitetscenter. Støttes af OAK Foundation.

Voldtægters omfang og karakter i Danmark 2000-2002 – et samfunds- og samfundsvidenskabeligt projekt

Formål: En opfølgning på "Voldtægters omfang og karakter i Danmark. En undersøgelse af voldtægtsanmeldelser i 1990, 1991 og 1992 & voldtægtsudviklingen i Danmark". Udgivet af Rigspolitichefens trykkeri, 1998.

Projektet vil foruden en ajourføring af politianmeldte voldtægter indeholde en beskrivelse af sociale dimensioner ved voldtægt og en analyse af forhold af betydning for tre vigtige selektionsprocesser: Fra ikke-anmeldelse til anmeldelse, fra anmeldelse til opklaring og fra opklaring til domfældelse.

Desuden vil ofrenes og gerningsmændenes helbredsmæssige forhold blive beskrevet gennem deres kontaktmønstre til Sundhedsvæsenet (Landspatientregistret, Det Psykiatriske Register, o.a.)

Projektet er et samarbejde mellem Rigspolitiets Afd. E, Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet, Det Kriminalpræventive Råd og Center for Voldtægts ofre.

Støttes af Det Kriminalpræventive Råd, Justitsministeriet, Aase og Ejnar Danielsens fond og H:S's forskningsfond.

Kvindes refleksioner på retspraksis efter politianmeldelse

Formål: At sætte fokus på subjektive oplevelser af retspraksis og undersøge, hvordan den gældende retspraksis påvirker psykologiske helingsprocesser efter voldtægt.

Projektet er et empirisk projekt, der har til formål at formidle og analysere kvinders oplevelser af retsprocedurene efter at en voldtægts sag er blevet politianmeldt. Hvordan opleves kontakten med politiet, samarbejdet med advokater samt retssagen af kvinderne?

Oplevelserne og den psykologiske analyse vil blive formidlet til politi, advokater og domstole samt til det sundhedsfaglige personale og de psykologer, der tager sig af kvinderne efter de har været udsat for et seksuelt overgreb.

Støttes af Sygekassernes Helsefond og Aase og Ejnar Danielsens fond.

Whose right and who is right – om rettigheder, køn og etnicitet i mødet med ofre for seksuelle overgreb

Formål: At belyse de berørte myndigheders syn på kønsroller og etniske minoritetskvinder samt belyse konsekvenser for retsproces og ofrenes skyldfølelse og undersøge, hvordan kvinders rettigheder sikres i voldtægts sager.

Støttes af OAK Foundation.

Løft sløret for seksuelle overgreb - en undervisnings- og oplysningsindsats

Formålet er, at formidle viden og oplysning om forskellige aspekter af seksuelle overgreb og bidrage til diskussion af holdninger til seksuelle rettigheder blandt etniske minoriteter. Støttes af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

Konfliktmægling

Formål: At videreudvikle den metode, der anvendes, når parterne mødes i en dialog efter et seksuelt overgreb.

Støttes af OAK Foundation.

Projekter på vej

Psykosocial støtte og rådgivning til voldtægtsorfrets pårørende

Formål: At udvikle og afprøve konkrete støtteformer, der skal hjælpe familien/den nære sociale enhed, som ofret for voldtægt/voldtægtsforsøg er en del af. At udvikle viden om, hvordan pårørende kan hjælpes, når de støtter ofret efter en voldtægt. At opnå eksakt viden om, hvordan en voldtægt indvirker på relationerne i familien/den nære sociale enhed. At udvikle konkrete og anvendelige arbejdsredskaber i det daglige arbejde i Center for Voldtægts ofre.

Afsluttede projekter

Knowing the unseen and seeing the unknown. Health consequences of sexual abuse – a gynaecologic perspective (2004)

Ph.d.-afhandling. Udforskning af forekomst og problemstillinger i gynækologisk arbejde med kvinder, der har været udsat for seksuelt misbrug.

Forståelse uden forbehold - Voldtægtsorfres møde med Center for Voldtægts ofre (2003)

En spørgeskemaundersøgelse af ofrenes oplevelse af centrets tilbud (brugerundersøgelse).

Voldtægtsorfrets partner – hvordan går det ham? (2005)

Formålet var at undersøge og beskrive, hvordan voldtægtsorfres partnere påvirkes af overgrebet og beskrive, hvilke reaktioner en voldtægt eller voldtægtsforsøg fremkalder i parforholdet og familien. Undersøgelsen var et forsknings- og metodeudviklingsprojekt, der skulle udvikle kvalificerede behandlingstilbud til partnerne til voldtægts ofre. Støttet af Bikubenfonden.

Hjemmeside: www.loftsloret.dk (2005)

Hjemmeside, der henvender sig til etniske minoritetskvinder vedr. seksuelle overgreb og seksuelle rettigheder.

Støttet af Sygekassernes Helsefond, Aase og Ejnar Danielsens Fond, Det Kriminalpræventive Råd og OAK Foundation.

Løft sløret for seksuelle overgreb (2004)

En pilotundersøgelse blandt etniske minoriteter om deres syn på seksuelle overgreb.

Støttet af Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration.

Hvor ku' du gøre det? Konfliktmægling ved seksuelle overgreb (2005)

Et kombineret metodeudviklings- og forskningsprojekt, der afprøvede konfliktmægling som et led i centrets psykosociale tilbud.

Støttet af Sygekassernes Helsefond, Bikubenfonden og Aase og Ejnar Danielsens Fond.

Kønnets betydning i det professionelle arbejde med ofre for seksuelle overgreb/voldtægt (2005)

Et nordisk kønsforskningsprojekt med fokus på holdninger til voldtægt hos: Politibetjente, sygeplejersker og læger. Formålet var at belyse:

1. Hvilken betydning har kønnet i det professionelle arbejde med voldtægtsofre?
2. Hvilken betydning har kønnet for de professionelles forståelse af voldtægt som fænomen?
3. Hvilken betydning har kønnet for de professionelles interaktion med offeret?

Samarbejdende institutioner: Center for Voldtægtsofre i København, Voldtekstmottaket på Regionsykehuset i Trondheim, Center for Ligestillingsforskning RUC og Arbejdsforskningsinstituttet i Oslo.

Støttet af Nordisk Forskerakademi.

Centrets eksterne undervisning og arrangementer

- Madsen KS, Nielsen H, Pedersen B, Hilden M. Undervisning på politiets videreuddannelse: Videregående Efterforskning, i alt 8 hold á 3 lektioner.
- Madsen KS, Nielsen H, Sidenius K, Hilden M. Undervisning af PGIII elever fra Politiskolen, 12 hold á 3 lektioner.
- Møde med statsadvokaturen i København, 13. jan. 2004
- Sidenius K, Pedersen B. Basal sexologi, Panum Instituttet, 20. jan. 2004
- Møde med bistandsadvokater, 29. jan. 2004
- Madsen KS. Undervisning af Offerrådgivningen i København, 15. marts 2004
- Madsen KS. Undervisning af fængselspræster i Danmark om mægling, Løgumkloster, 31. marts 2004
- Nielsen H. Undervisning om drug-rape. Natteravnene, 8. juni 2004
- Møde med Døgntakten, 9. juni 2004
- Møde med Mødrehjælpen, efterår 2004
- Debatarrangement på baggrund af teaterforestillingen ”Dom over skrig” for inviterede samarbejdspartnere, Café Teatret, København, 18. oktober 2004
- Sidenius K. Sexologisk Basal kursus, efteruddannelse. Dansk Forening for Klinisk Sexologi, 5. nov. 2004

Publikationer

Medicinske publikationer

Swahnberg K, Wijma B, Schei B, Hilden M, Irminger K, Wingren G. *Are sociodemographic and regional and sample factors associated with prevalence of abuse?* Acta Obstet Gynecol Scand; 2004; 83(3): 276-288

SUMMARY

Background: The aims of the present study were: 1) to estimate the prevalence of emotional, physical and sexual abuse and abuse in the health care system, and 2) to study the associations between prevalence of abuse and sociodemographic and sample variables.

Methods: This cross-sectional study used a validated postal questionnaire in four Swedish samples; patients at three gynecologic clinics with different character and in different regions (n = 2439) and women in one randomized population sample (n = 1168).

Results: Any lifetime emotional abuse was reported by 16.8-21.4% of the women; physical abuse by 32.1-37.5%; sexual abuse by 15.9-17.0%; and abuse in the health care system by 14.0-19.7%. For 7-8% abuse had included life threats and 9-20% of all women in the study currently suffered from their experiences of abuse. Most women had not disclosed their background of abuse to the gynecologist. There were differences in sociodemographic variables between the four samples. Generally, in the multivariate analyses we found associations between prevalence of abuse and age, educational level, civil status and occupation, but no consistent association between prevalence of abuse and sample variables.

Conclusions: Lifetime prevalence rates of the four kinds of abuse were high in all samples as measured by the NorVold Abuse Questionnaire (NorAQ), and 1/10-1/5 women in the study suffered currently from abusive experiences. In multivariate analyses prevalence of abuse was consistently associated with sociodemographic but not to sample variables.

Swahnberg K, Wijma B, Wingren G, Hilden M, Schei B. *Women's perceived experiences of abuse in the health care system: their relationship to childhood abuse.* BJOG, 2004;111(12):1429-36.

SUMMARY

Objectives: The aim of this study was to determine whether there was an association between any lifetime experiences of emotional, physical and/or sexual abuse and perceived abuse in the health care system. Furthermore, we wanted to ascertain if adult victims of perceived abuse in the health care system reported exposure to childhood emotional, physical and/or sexual abuse more often than non-victims did.

Design: A cross sectional questionnaire study. The first hypothesis was tested in the total sample, and the second hypothesis in a case-control analysis. The cases were those women who reported perceived experiences of abuse in the health care system as adults. Exposure was defined as experience of emotional, physical and/or sexual abuse in childhood.

Settings: Three Swedish gynaecological clinics.

Sample: A total of 2439 gynaecology patients (response rate 81%).

Methods: Postal questionnaire.

Main outcome measure: Associations between experiences of emotional, physical and/or sexual abuse, and perceived abuse in the health care system; all operationalised in The NorVold Abuse Questionnaire (NorAQ).

Results: A general association was found between lifetime experiences of emotional, physical and/or sexual abuse and perceived abuse in the health care system. Adult victims of abuse in the health care system reported experiences of emotional, physical and/or sexual abuse in childhood more often than non-victims did. These findings also held after adjustment for age and educational level.

Conclusions: We found associations between experiences of any lifetime abuse and perceived abuse in the health care system. Adult victimisation in the health care system was associated with childhood exposure to emotional, physical and/or sexual abuse. These associations call for attention and need to be further investigated.

Hilden M, Schei B, Swahnberg K, Halmesmäki E, Langhoff-Roos J, Offerdal K, Pikarinen U, Sidenius K, Steingrimsdottir T, Stoum-Hinsverk H, Wijma B. *History of sexual abuse and health: A Nordic multicenter study.* BJOG, October 2004, vol. 111, pp 1121-1127

SUMMARY:

Objectives: To determine if a history of sexual abuse is associated with objective and subjective indicators of health, and if certain abusive incidents had a stronger impact on health than others.

Study design: A cross-sectional, multicentre study.

Setting: Five gynaecological departments in the five Nordic countries, using the NorVold Abuse Questionnaire

Sample: 3,593 gynaecology patients

Results: 20.7 % of respondents reported a history of sexual abuse. A history of sexual abuse was significantly associated with chronic pelvic pain as reason for index visit ($p < 0.01$), laparoscopic surgery ($p < 0.01$), psychosomatic symptoms ($p < 0.01$), self-estimated poor health ($p < 0.01$), many health care visits ($p < 0.01$), and high incidence of sick leave ($p < 0.01$). Several subgroups within the group of sexually abused women were more likely to report poor health: women abused as both children and adults, women who experienced additional emotional and/or physical abuse, and women abused by a person they knew.

Conclusions: Sexual abuse has a profound impact on women's health. Taking a history of sexual abuse seems particularly warranted when the patient presents with chronic pelvic pain or symptoms of a vague and diffuse nature.

Keywords: sexual abuse; health; gynaecology; somatisation

Hilden M. *Knowing the unseen and seeing the unknown*. Health consequences of sexual abuse – a gynaecologic perspective. PhD thesis by Malene Hilden, MD, Copenhagen University, Denmark, July 2004 (Resumé: se under rapport)

Hilden M, Schei B, Sidenius K. *Genitoanal injuries in adult female victims of sexual assault*. Forensic Science International, 25 November 2005, vol. 154, pp 200-205

SUMMARY:

Objectives: To evaluate genitoanal injury among sexually assaulted women and to estimate the risk of injury in subgroups of victims according to type of assault and to factors related to the victims' susceptibility to injury.

Study Design: A prospective study of 249 women exposed to sexual assault. Injury identified by gross visualization. Victims with and without injury were compared. Logistic regressions analyses were performed to calculate the risk of injury.

Results: Thirty-two percent sustained genitoanal injury.

Anal penetration and assaults on women without prior sexual experience were associated with genitoanal injury.

Conclusions: Most women do not have visible genitoanal injuries. The risk of sustaining genitoanal injury during a sexual assault is higher among women without prior sexual intercourse experience and among women exposed to anal penetration. Genitoanal injury seems to be a poor predictor of the severity of the assault.

Psykosociale publikationer

Sidenius K, Pedersen B. *Prevention of victimization following sexual assaults*. Nordic Journal of Women's Studies, NORA no. 1 2004, vol. 12: 48-57

SUMMARY:

Centre for Victims of Sexual Assault in Copenhagen is a centre for interdisciplinary research and practice. Sexual assault and its aftermath may be the start of long-lasting and more permanent victimization. Goals of the Centre are to contribute to the documentation of victimization and to the prevention of further victimization. Research at the Centre aims at the examination of the diversity of conditions of women exposed to sexualised coercion and the diversity of perspectives on the events. The article presents the Centre, epidemiological data, and theoretical discussions connected with concepts of sexualised coercion and related to victimization, to risks of further victimization, and to the development of theory and practice.

Madsen KS. *Mediation as a way of empowering women exposed to sexual coercion*. Nordic Journal of Women's Studies, NORA no. 1 2004, vol. 12: 58-61

SUMMARY:

Mediation has been introduced at the Centre for Victims of Sexual Assault in Copenhagen as one way of helping women exposed to sexual coercion regain control over their lives. Many women do not feel that justice is being restored in the aftermath of sexual coercion. Mediation can renew their sense of justice. The article presents the way mediation is conducted at the centre and points out possibilities and obstacles.

Pedersen B. *Perspektiver på voldtægt*. Psyke & Logos, 25 årg.; nr. 1, 2004, København: Psykologisk Forlag; 311-337

RESUME:

En stor del af forskningen inden for emnet voldtægt er blevet udført i den tradition, der beskæftiger sig med diagnosen Post Traumatisk Stress Syndrom. Denne forskning bidrager til at synliggøre problemer, som kvinder kan opleve efter et overgreb. Samtidig er det en begrænsning, at aspekter ved kvinders egne og til tider meget forskelligartede perspektiver på konsekvenserne af et overgreb i deres efterfølgende daglige livsførelse, ikke kan komme til orde i denne type forskning. Den psykologiske forskning og praksis samt anden praksis på området risikerer at objektgøre de berørte, og kan således ikke drage nytte af deres viden.

I forbindelse med et forskningsprojekt på Center for Voldtægts ofre undersøger artiklen muligheder og begrænsninger i terapiforskning som forskningstilgang. Hvad skal der til for at de berørtes egne perspektiver kommer i spil? Kan tilgangen muliggøre en relevant berigelse af psykologisk teori og praksis, som også kan bidrage til udviklingen af andre former for praksis i forhold til seksualiserede overgreb?

En af forudsætningerne er en teoretisk tilgang, der begrebsligger forbindelser mellem dagligdagen efter et overgreb og de personlige psykosociale betydninger, et overgreb får.

Rust A. *Voldtægts ofres begrundelser for ikke at politianmelde*. Retfærd. Nordisk Juridisk Tidsskrift 2004

RESUME:

I artiklen sammenlignes tal fra Rigspolitechefen, Center for Voldtægts ofre på Rigshospitalet og Joan-søstrene som viser, at anmeldelseshyppigheden synes at øges, når ofrene modtager støtte og behandling umiddelbart efter overgrebet.

Undersøgelingsgruppen er kvinder, der i 2001 havde kontakt med psykolog i Rigshospitalets Center for Voldtægts ofre.

Den hyppigste begrundelse for ikke at politianmelde har været, at gerningsmanden var en nær bekendt. Næsten lige så stor betydning for fravalget har været, at offeret har haft mangelfuld erindring om hændelsesforløbet, ofte i forbindelse med, at hun har indtaget alkohol eller narkotiske stoffer før overgrebet.

Det synes ikke at have betydning for anmeldelse, om der har været tale om fuldbyrdet voldtægt eller ej, men undersøgelsen bekræfter, at vold eller trussel om vold ser ud til at øge sandsynligheden for, at kvinden vælger at anmelde.

Madsen KS. *Konfliktråd efter voldtægt – kan den krænkede bruge konfliktrådenes tilbud?* Det Kriminalpræventive Råd. Konfliktråd, nyhedsbrev nr. 9, 2004

Rust A. *Psychological Consequences of Rape, Methods of Psychological Treatment and the Process of Healing*. Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynaecology. Book of Abstracts, vol. 25, Supplement no.1, 2004

Sygeplejefaglige publikationer

Nielsen H. *Sygepleje til kvindelige voldtægts ofre I den akutte modtagelse – undersøgelse af 50 kvinder i Center for Voldtægts ofre*, Rigshospitalet, København 2004. (resume, se under rapporter)

Bogkapitler, bøger og andre publikationer

Pedersen B. *En forbrydelse uden vidner*. Kronik i Le Monde Diplomatique (Skandinavisk udgave), februar 2004

Uddin K. *Det her er min krop*. Kronik i Politiken 24. maj 2004

Bryld T, Haansbæk T, Madsen KS, Rust A, Sidenius K, Strange M. *I Lyst og Vold – om unge og voldtægt*. Gyldendal 2004.

Sidenius K, Helweg-Larsen K. *Sædelighedsforbrydelser, seksualiseret vold*. Lærebog i Gynækologi. Munksgård 2004.

Sidenius K, Hilden M, Helweg-Larsen K. *Seksuelle overgreb og seksualitet*. Bog om sygdom og seksualitet. Redigeret af Graugård C, Hertoft P & Møhl B. Munksgård 2004 (udgives i 2005)

Præsentationer/papers/posters mv.

Medicinske præsentationer/papers/posters mv.

Schei B, Wijma B, Swahnberg K, Hilden M, Offerdal K, Pikarinen U, Sidenius K, Steingrimsdottir T, Stoum H, Halmesmäki E. Intimate Partner Abuse and Reproductive health – A Nordic, cross-sectional, multicenter study. NFOG 2004, Helsinki, Finland; abstract and presentation

Hilden M, Schei B, Swahnberg K, Halmesmäki E, Langhoff-Roos J, Offerdal K, Pikarinen U, Sidenius K, Steingrimsdottir T, Stoum-Hinsverk H, Wijma B. Associations between ill health and sexual abuse history among 3,593 gynaecological patients. NFOG 2004, Helsinki, Finland; abstract and presentation

Psykosociale præsentationer/papers/posters mv.

Pedersen B. En kritisk psykologisk tilgang til forståelsen af seksualiserede overgreb. Universitetet i Bergen, maj 2004; præsentation

Pedersen B. Personlige betydninger af seksuelle overgreb og behandling. Sexologikursus for medicinstuderende, 2004; præsentation

Rust A. Psychological Consequences of Rape. Methods of Psychological Treatment and the Process of Healing. XIV International Congress of ISPOG (International Symposium of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology), Edinburgh, Scotland, May 2004; poster and handouts

Rust A, Jørgensen B. Group treatment of 13-16 year old girls exposed to acute sexual assaults. 22. Nordiske Psykolog Kongres. Psychology in a World of Change and Diversity – Challenges for our Profession, August 2004; presentation and abstract

Rust A. Hypnotherapy in Psychological Treatment of Victims of Acute Sexual Assault. 22. Nordiske Psykolog Kongres. Psychology in a World of Change and Diversity – Challenges for our Profession, August 2004; presentation and abstract

Pedersen B. Voldtægt og empowerment. Nordisk Psykolog Kongress, Psychology in a World of Change and Diversity – Challenges for our Profession, August 2004; presentation and abstract

Pedersen B. Therapy-research and women exposed to sexualized violence. 9th Conference of Critical Methods: Trauma in context. Durban, South Africa, September 2004; presentation and abstract

Madsen KS. Mediation efter voldtægt – udfordringer og muligheder. Nordisk Konferens för Medling och Konflikthantering, Skövde, Sverige, september 2004; abstract og præsentation

Pedersen B. The meanings of rape. Special Course in psychology. Roskilde Universitetscenter, oktober 2004; forelæsning

Madsen KS. Mediation efter voldtægt – en smal sti på fremmed grund. Dansk forening for systemisk terapi og konsultation (STOK) årsmøde: På fremmed grund. Korsør, november 2004; abstract og præsentation

Madsen KS, Andersson H. The Challenges of Mediating Rape. New Frontiers in Restorative Justice: Advancing Theory and Practice. An International Interdisciplinary Conference on Restorative Justice, Massey University Albany Auckland, New Zealand, December 2004; abstract and presentation

Andre præsentationer/papers/posters mv.

Uddin K. Køn, etnicitet og seksualitet. Køn på Tværs samt Center for Ligestillings forskning. Roskilde Universitetscenter, 17. april 2004; præsentation

Uddin K. Opgør med familiens ære – muslimske kvinder har krav på deres egen seksualitet. Kvindeligt Selskab, 20. september 2004; præsentation

Præsentationer på Rigshospitalet og Center for Voldtægts ofre i Danmark

Sidenius K. Registrering på Center for Voldtægts ofre, Rigshospitalet. Tværfagligt seminar for alle centre for voldtægts ofre i Danmark. Interinstitutionelt møde, Fåborg, 27. feb. 2004; præsentation

Hilden M, Nielsen H. Drugrape. Tværfagligt seminar for alle centre for voldtægts ofre i Danmark. Interinstitutionelt møde, Fåborg, 27. feb. 2004; præsentation

Uddin K, Madsen KS. Løft sløret for seksuelle overgreb – et pilotprojekt. Tværfagligt seminar for alle centre for voldtægts ofre i Danmark. Interinstitutionelt møde, Fåborg, 27. feb. 2004; abstract og præsentation

Nielsen H. Sygepleje til kvindelige voldtægts ofre i den akutte modtagelse. Forskningsdag, Gynækologisk-obstetrisk afdeling, Rigshospitalet, 19. maj 2004; abstract og præsentation

Uddin K, Madsen KS. Løft sløret for seksuelle overgreb. Forskningsdag, Gynækologisk-obstetrisk afdeling, Rigshospitalet, 19. maj 2004; abstract og præsentation

Sidenius K. Voldtægters omfang og karakter i Danmark. Helbredsmæssige og sociale konsekvenser af voldtægt. Forskningsdag, Gynækologisk-obstetrisk afdeling, Rigshospitalet, 19. maj 2004; abstract og præsentation

Hilden M. Anogenitale skader efter voldtægt – efter frivilligt samleje? Forskningsdag, Gynækologisk-obstetrisk afdeling, Rigshospitalet, 19. maj 2004; abstract og præsentation

Nielsen H. Rapedrug status fra projekt. Temadag afholdt af Klinik for Voldtægts ofre, Hillerød, 24. maj 2004; præsentation

Madsen KS. Dialog mellem voldtægts ofre og gerningsmand. Temadag afholdt af Klinik for Voldtægts ofre, Hillerød, 24. maj 2004; præsentation

Pedersen B. Terapi som udgangspunkt for forskning i voldtægt. Juliane Marie Centrets Psykosociale Forskningsenhed, 2004; præsentation

Rust A. Psykologiske eftervirkninger af voldtægt – behandlingsmetoder og helingsproces. Forskning, udvikling og kvalitetssikring, Forskningsdag, Gynækologisk-obstetrisk afdeling, Rigshospitalet, 25. november 2004; præsentation

Rapporter

Nielsen H. Sygepleje til kvindelige voldtægts ofre I den akutte modtagelse – undersøgelse af 50 kvinder i Center for Voldtægts ofre, Rigshospitalet, København 2004.

RESUME:

Problemafgrænsning: Det er hidtil ikke undersøgt, om kvinder har brug for og opfatter den støtte, omsorg og pleje, der udøves i den akutte fase som værende støttende og omsorgsfuld, eller om de opfatter den som omklamrende og pågående.

Spørgsmålet er derfor om kvinder, der kommer i CfV, oplever at sygeplejersken, der modtager og følger hende, er i stand til at skabe en god kontakt og tryghed i den akutte fase?

Formål: Hovedformålet med undersøgelsen har været at indhente viden om kvindernes oplevelse fra den akutte fase med henblik på at tilrettelægge den bedst mulige modtagelse, samt at undersøge:

- Om der er sammenhæng imellem alder og opfattelse af sygeplejen

- Om det er af betydning for det videre forløb, at den samme sygeplejerske er gennemgående i hele det akutte forløb
- Om hvilke kvinder der overnatter i CfV
- Om den retsmedicinske læges køn har betydning for kvinderne

Metode: Undersøgelsen er deskriptiv og eksplorativ. Det benyttede design er prospektivt og benytter data, der er både kvantitative og kvalitative. Som metode er anvendt semistruktureret spørgeskemaer.

Dataindsamling: Undersøgelsens dataindsamling er foregået over en periode på 12 mdr. fra 1. Sept. 2002 til 31. aug. 2003.

Materiale: I undersøgelsen indgik 50 kvinder udvalgt ud fra følgende inklusionskriterier:

- Alle kvinder over 17 år
- Kvinderne skal have været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg
- Kvinderne skal møde op til 14 dages kontrol i CfV
- Kvinderne skal kunne læse og forstå dansk

Resultater: Antallet af henvendelser i CfV fordelt på alder viser, at hovedparten af de kvinder der deltog i undersøgelsen var i alderen 18 – 25 år. Aldersgrupperne er inddelt med 5 års interval dette gælder dog ikke første og sidste interval som henholdsvis repræsenterer en gruppe på kun 3 år, hvorimod sidste interval repræsenterer alle over 45 år. Gruppen 18 -20 år udgør 26% (n=13) mens gruppen 21 – 25 år udgør 34% (n=17). Gruppen over 45 år er forholdsvis høj 12% (n=6), dette skyldes ikke, at man er mere udsat for at blive voldtaget, hvis man er over 45 år, men tallet indeholder alle fra 45 år og opefter. Denne fordeling svarer overens med tallene fra CfV (2,3,4) for de samme aldersgrupper.

Kvindernes oplevelse af sygeplejersken i forhold til modtagelsen.

I spørgeskemaet bliver kvinderne bedt om at score den modtagelse, de fik af sygeplejersken, da de ankom til CfV. De kunne score på en skala fra 0 til 10, hvor 0 repræsenterede dårlig modtagelse, 5 var den gode modtagelse, og 10 repræsenterede den meget gode modtagelse.

Der blev ikke givet score under 5. Ingen af kvinderne mener således at have fået en mindre god eller dårlig modtagelse. Scoren 5 har 6% (n=3), scoren 7 har 8% (n=4), scoren 8 har 8% (n=4), scoren 9 har 22% (n=11) og scoren 10 har 56% (n=28).

Større spredning ses på den score kvinderne blev bedt om at give i forhold til kontakten til sygeplejersken. Her repræsenterede 0 dårlig kontakt, 5 god kontakt og 10 meget god kontakt.

Der er stadig to store grupper bestående af scoren 10 med 50% (n=25) og scoren 9 med 24% (n=12). De andre fordeler sig med; Scoren 8; 8% (n=4), scoren 7; 6% (n=3), scoren 6; 2% (n=1), scoren 5; 6% (n=3) og endelig scoren 4; 2% (n=1). Ikke besvaret spørgsmålet 2% (n=1).

Undersøgelsen viser desuden, at kontakten til sygeplejersken spiller en stor rolle for mange. På spørgsmålet om det havde betydning for deres videre forløb, svarer 70% JA (n=35), 22% NEJ (n=11), og 8% (n=4) undlod at svare.

Madsen KS, Uddin K. Løft sløret for seksuelle overgreb. Center for Voldtægts ofre, Rigshospitalet, København 2004.

RESUME:

”Løft sløret for seksuelle overgreb” er et seks måneders pilotprojekt, som udgik fra Center for Voldtægts ofre i 2003-2004. Projektet blev finansieret af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

Baggrunden for iværksættelsen af projektet var vores oplevelse af at modtage og behandle kvinder med en anden etnisk og muslimsk baggrund efter et seksuelt overgreb. Kvinderne gav udtryk for, at de ville have foretrukket at hemmeligholde det seksuelle overgreb, og de følte voldsom angst for reaktioner fra deres familie og netværk. Vi fik derfor en formodning om, at kvinder med muslimsk baggrund ikke har adgang til at opsøge hjælp efter et overgreb i samme omfang som etnisk danske kvinder.

For at undersøge disse problemstillinger nærmere blev kvinder og mænd med anden etnisk og muslimsk baggrund på tre uddannelsesinstitutioner interviewet – enkeltvis eller i gruppe. Desuden blev professionelle af dansk og anden etnisk oprindelse interviewet. Efterfølgende er klasser på uddannelsesinstitutionerne blevet undervist om seksuelle overgreb af projektets medarbejdere.

Projektet peger på, at den dominerende holdning blandt etniske minoriteter med muslimsk baggrund, fordømmer kvinder, som er blevet udsat for seksuelle overgreb. Uanset den enkelte kvindes egen opfattelse af, hvad der er sket, kan denne holdning gøre det vanskeligt for hende at gøre krav på og brug af sundhedssystemet og retssystemet efter et overgreb. Den dominerende holdning bliver imidlertid udfordret indefra. Særligt blandt den yngre generation af kvinder med muslimsk baggrund høres ønsker og krav om forandring.

Rapport om projektet findes på Integrationsministeriets erfaringsdatabase: www.erfaringsdatabasen.dk, søgeord i fritekst: Løft sløret for seksuelle overgreb.

Hilden M. Knowing the unseen and seeing the unknown. Health consequences of sexual abuse – a gynaecologic perspective. PhD thesis by Malene Hilden, MD, Copenhagen University, Denmark, July 2004

RESUME:

Ph.d.-afhandlingen inkluderer tre originale arbejder samt en oversigt. Det overordnede formål var at opnå indsigt i de helbredsmæssige konsekvenser af seksuelle overgreb, samt at diskutere fysiske fund i relation til retslige forhold. Blandt kvinder undersøgt umiddelbart efter et overgreb, ønskede vi at vurdere sammenhængen mellem forskellige forhold vedrørende det seksuelle overgreb og risikoen for at pådrage sig anogenitale skader. Blandt gynækologiske patienter med et seksuelt overgreb i anamnesen, var formålet at vurdere en eventuel sammenhæng mellem det seksuelle overgreb og nuværende helbred. Vi ønskede at klarlægge om forhold vedrørende overgrebet, som fx hvorvidt indtrængning havde fundet sted, om tid fra overgreb til deltagelse i undersøgelsen, alder ved overgrebet, om ofret kendte gerningsmanden, og om der havde været yderligere fysisk eller psykisk vold, influerede på i hvilken grad overgrebet var associeret med dårligt helbred. Endelig ønskede vi at undersøge gynækologiske patienters oplevelser af den gynækologiske undersøgelse.

Afhandlingen indeholder resultater fra to forskellige studier; et studie blandt kvinder undersøgt på Center for Voldtægtsofre og et andet studie blandt gynækologiske patienter i fem nordiske lande (The NorVold KK-Study). Oplysninger fra 249 sager vedrørende seksuelle overgreb blev gennemgået. Anogenitale skader var associeret til overgreb på kvinder der ikke tidligere havde haft samleje samt til overgreb som involverede anal indtrængning. Forekomsten af skader var ikke associeret til alvorligheden af overgrebet.

Blandt 3.539 nordiske, gynækologiske patienter havde 21 % været udsat for et seksuelt overgreb på et tidspunkt i deres liv. Kvinder der havde været udsat for et seksuelt overgreb rapporterede hyppigere kroniske underlivssmerter samt generelt dårligere helbred, end kvinder der ikke havde været udsat for et seksuelt overgreb. Flere specifikke forhold vedrørende det seksuelle overgreb viste sig at være særligt associeret med dårligt helbred.

De fleste gynækologiske patienter oplevede kun lidt ubehag under den gynækologiske undersøgelse. En lille andel beskrev kraftigt ubehag, hvilket var associeret til bl.a. ung alder, negativ kontakt med gynækologen, og tidligere seksuelle overgreb.

Resultaterne konfirmerer at seksuelle overgreb har både akutte og kroniske helbredskonsekvenser. Det er vigtigt at gynækologer er opmærksomme på denne sammenhæng, og der bør ved anamneseoptagelse spørges til tidligere overgreb, om ikke blandt alle patienter, da blandt udvalgte patientkategorier.

Sidenius K, Bang L. et al. DSOG Guidelines. Kliniske guidelines – Gynækologi. Arbejdsgruppe under DSOG har udarbejdet guidelines for voldtægt, som er lagt ud på DSOG's hjemmeside: www.dsog.dk/guidelines til diskussion i september 2004.

Udarbejdelse af gynækologiske guidelines forsøger at etablere fælles principper for udredning og behandling af gynækologiske problemstillinger. Guidelines revideres løbende.

Udadrettede aktiviteter

Udtalelser til pressen⁶ m.m

- Ekstra Bladet (om Offerrådgivningens reklamekampagne; KS) 21. jan. 2004
- TV Danmark (om Offerrådgivningens reklamekampagne; KS) 21. jan. 2004
- TV-Avisen (om voldtægtsofres retsstilling; KS) 22. jan. 2004
- Radioavisen (om voldtægtsofres retsstilling; KS) 22. jan. 2004
- Politiken (Offerrådgivningens reklamekampagne; KS) 23. jan. 2004
- Københavns Radio (om Offerrådgivningens reklamekampagne; KS) 23. jan. 2004
- Politiken (om Offerrådgivningens reklamekampagne) 25. jan. 2004
- TV2 Dokumentarprogram (Ung i en Pornotid; AR) 5. feb. 2004
- TV2 Øst Regionalnyhederne (interview om ”Sikker flirt”, Det Kriminalpræventives Råds oplysningskampagne vedrørende voldtægt; AR) 19. feb. 2004
- Frederiksborg Amtsavis (om drugrape; HN) 11. feb. 2004
- Radioavisen (om mægling; KSM) 13. feb. 2004
- Københavns Radio (om mægling; KSM) 13. feb. 2004
- Ritzau (om mægling; KSM) 13. feb. 2004
- Radionyhederne (om mægling; KSM) 14. feb. 2004
- Jyllandsposten (om mægling; KSM) 14. feb. 2004
- Dagbladet Information (om mægling; KSM) 14. og 15. feb. 2004
- Jyllandsposten (om mægling; KSM) 29. feb. 2004
- Månedssbladet Bazar (Du skal selv bevise voldtægten; AR) nr. 3, 2004
- TV-Avisen (om risikoadfærd; MH) 1. april 2004
- DR Bornholm (om langtidseffekter efter et seksuelt overgreb; MH) april 2004
- Berlingske Tidende (om langtidseffekter efter et seksuelt overgreb; MH) 13. april 2004
- BT (om bevisbyrde ved manglende modstand; AR) 13. april 2004
- P1 Eftermiddag (om mægling; KSM) 13. april 2004
- P1 Eftermiddag (om langtidseffekter efter et seksuelt overgreb; MH) 13. april 2004
- TV2 Østjylland (om falske anmeldelser; AR) 19. april 2004
- Ritzau (om falske anmeldelser; AR) 20. april 2004
- BT (om falske anmeldelser; AR) 22. april 2004
- Jyllandsposten (om falske anmeldelser; AR) 22. april 2004
- Dags Dato TV2 (om drugrape; HN og MH) 21. april 2004
- Woman nr. 48 (om drugrape; MH) maj 2004
- Jyllandsposten (om partnerprojekt; TH) 12. maj 2004
- Københavns Radio (om partnerprojekt; TH) 12. maj 2004
- Nyhedsradioen 24-7 (om falske anmeldelser; AR) 13. maj 2004
- PS Nyheder (om falske anmeldelser; KS) 14. maj 2004
- Politiken (kronik: Det her er min krop; KU) 24. maj 2004
- P1 Morgenradio (om Løft sløret for seksuelle overgreb; KU) 25. maj 2004
- Roskilde Dampradio (om unge voldtægtsofre; AR) 26. maj 2004
- Kristelig Dagblad (om mægling; KSM) 4. juni 2004
- Nordjyske Stifttidende (om politiafhøringer og falske anmeldelser; AR) 10. juni 2004
- Radioen 100FM, nyhederne (om afhøring af voldtægtsofre; AR) 13. juni 2004
- Radionyhederne (om afhøring af voldtægtsofre; AR) 13. juni 2004
- Sky Radio (om afhøring af voldtægtsofre; AR) 13. juni 2004

⁶ Se kolofon for fuldt navn ved initialer.

- BT (om skærpelse af ”voldtægtsparagraffer” i Straffeloven og seksuel udnyttelse af berusede kvinder; KSM) 17. juni 2004
- Fyns Stiftstidende (om henlæggelse af voldtægtssager; KS) 1. juli 2004
- Kristeligt Dagblad (om netdating; KS) 9. juli 2004
- Aftenposten, Norge (om mægling; KSM) 18. juli 2004
- TV-Avisen (om voldtægt efter Internetkontakt; KS og HN) 22. juli 2004
- BT (om drugrape; MH) 25. juli 2004
- Medlemsblad for Amnesty International (om Center for Voldtægtsofre og voldtægt; KS) nr. 3, sept. 2004
- Metro Express (om teaterstykket „Dom over skrig“; AR) 30. aug. 2004
- Ugeskrift for læger 166/38 (om Center for Voldtægtsofre; KS) 13. sept. 2004
- Weekendavisen (læserbrev, KU) 17. sept. 2004
- Frederiksborg Amtsavis (om bogen ”I Lyst og Vold“; AR) 25. sept. 2004
- Fyns Stiftstidende (om bogen ”I Lyst og Vold“; AR) 26. sept. 2004
- Station 2, TV2 (om net-dating; KS) 27. sept. 2004
- Ekstra Bladet (om taxavoldtægt; KS) 8. okt. 2004
- TV2 Lorry (om grove voldtægter; KS) 12. okt. 2004
- Ritzau (om anvendelse af hypnoterapi; AR) 8. okt. 2004
- TV Danmark, København (om anvendelse af hypnoterapi; AR) 13. okt. 2004
- P3, radioavisen (om hypnoterapibehandling af voldtægtsofre; AR) 13. okt. 2004
- TV2, Go’aften Danmark (om hypnoterapibehandling af voldtægtsofre; AR) 14. okt. 2004
- MetroXpress (om hypnoterapibehandling af voldtægtsofre; AR) 14. okt. 2004
- Urban (om hypnoterapibehandling af voldtægtsofre; AR) 14. okt. 2004
- Jyllandsposten (om bogen ”I Lyst og Vold“; KS) 16. okt. 2004
- TV2 Lorry (om voldtægt; HN) 18. okt. 2004
- Nyhedsradioen 24-7 (om betydningen af medieomtale af voldtægt; AR) 18. okt. 2004
- Nordjyske Medier (om årsager til falske anmeldelser; AR) 18. okt. 2004
- BT (om brutale voldtægter; KS) 19. okt. 2004
- Berlingske Tidende (om grove voldtægter; AG) 19. okt. 2004
- Radio 100 nyheder (om grove voldtægter; AG) 19. okt. 2004
- P3 nyheder kl. 12 (om grove voldtægter; AG) 19. okt. 2004
- Radio Mega (om grove voldtægter; AG) 19. okt. 2004
- JyllandsPosten (om den frygt der kan opstå ved omtale af grove voldtægter; AG) 20. okt. 2004
- Helse (om Center for Voldtægtsofre; KS)
- Politiken (om bogen ”I Lyst og Vold“; AR) 7. nov. 2004
- Bogmessen i Forum, København: Præsentation af bogen ”I Lyst og Vold – om unge og voldtægt”. AR og Tine Bryld på Bogforums scene og Gyldendals transscene. 13. nov. 2004
- Information (om nærgående spørgsmål om voldtægtsofres sexliv i retssager; KS), 6. dec. 2004
- MetroXpress (om sundhedsfare ved voldtægt; MH og AR) 9. dec. 2004
- Fagbladet Sygeplejersken nr. 34 (om sundhedsfare ved voldtægt; AR) 10. dec. 2004
- BT (om sundhedsfare ved voldtægt; MH) 19. dec. 2004

Personale i Center for Voldtægts ofre i 2004

Juliane Marie Centret

Centerdirektør Bent Ottesen,
professor, dr. med.

Gynækologisk klinik

Klinikchef, overlæge Lene Lundvall
Afdelingssygeplejerske Karin Lynggaard

Enhed for psykologi, pædagogik og socialrådgivning

Klinikchef, chefpsykolog og forskningschef
Svend Aage Madsen, ph.d.

Center for Voldtægts ofre

Overlæge Katrine Sidenius
Læge, ph.d. Malene Hilden
Læge, ph.d. stud. Astrid Bøgh
Klinisk sygeplejevejleder Hanne B.
Nielsen
Psykolog, ph.d. stud. Annalise Rust
Psykolog Anitta Guldborg
Psykolog Bodil Pedersen
Konsulent Karin Sten Madsen
Socialrådgiver Thomas Haansbæk
Socialrådgiver og forskningsmedarbejder
Kristina Marie Uddin
Sekretær Susanne Yun Kragh
Sekretær Susanne Pellegrino

Et vagthold bestående af 14 gynækologer
og 16 sygeplejersker

Ledelse

Klinikchef, overlæge Lene Lundvall
Afdelingssygeplejerske Karin Lynggaard
Klinikchef, chefpsykolog og forskningschef
Svend Aage Madsen, ph.d.

Lægelig konsulent

Anne-Marie Worm